

RETTENS DOM (Femte Afdeling)
21. juni 1996 *

I sag T-226/94,

Paul Dischamp SA, Sayat (Frankrig), ved advokat François Vignancour, Clermont-Ferrand, og advokat Louis Schiltz, Luxembourg, og med valgt adresse på sidstnævntes kontor, 2, rue du Fort Rheinsheim,

sagsøger,

mod

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved juridisk konsulent Gérard Rozet, som befuldmægtiget, og med valgt adresse i Luxembourg hos Carlos Gómez de la Cruz, Kommissionens Juridiske Tjeneste, Wagner-Centret, Kirchberg,

sagsøgt,

angående en påstand om erstatning for det tab, som sagsøgeren hævder at have lidt ved, at ordningen for interventionsopkøb af smør blev suspenderet i perioden mellem den 11. januar og den 26. februar 1991,

har

* Processprog: fransk.

DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS RET I FØRSTE INSTANS
(Femte Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, R. Schintgen, og dommerne R. García-Valdecasas og J. Azizi,

justitssekretær: H. Jung,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter mundtlig forhandling den 28. marts 1996,

afsagt følgende

Dom

Retsregler

- 1 Ifølge artikel 6, stk. 1, i Rådets forordning (EØF) nr. 804/68 af 27. juni 1968 om den fælles markedsordning for mælk og mejeriprodukter (EFT 1968 I, s. 169) er de af medlemsstaterne udpegede interventionsorganer forpligtet til at opkøbe alle de mængder smør, de får tilbudt.

- 2 Ifølge artikel 1 i Rådets forordning (EØF) nr. 777/87 af 16. marts 1987 om ændring af interventionsopkøbsordningen for smør og skummetmælkspulver (EFT L 78, s. 10, herefter »forordning nr. 777/87«) kan denne ordning suspenderes, når de

mængder, der tilbydes til intervention, overstiger 180 000 tons (stk. 1), og erstattes af en ordning, hvor opkøbet sker ved licitation [stk. 3, litra a)], for hvilken de nærmere regler er indeholdt i Kommissionens forordning (EØF) nr. 1589/87 af 5. juni 1987 om interventionsorganernes opkøb af smør ved licitation (EFT L 146, s. 27, herefter »forordning nr. 1589/87«).

- 3 Ifølge artikel 1, stk. 4, i forordning nr. 777/87, som ændret ved Rådets forordning (EØF) nr. 3577/90 af 4. december 1990 om overgangsforanstaltninger inden for landbrugssektoren og om de nødvendige tilpasninger som følge af Tysklands for-
ening (EFT L 353, s. 23, bilag VI, punkt VII, nr. 2), skal den løbende interventions-
ordning dog genoptages, hvis markedsprisen på smør falder til et niveau, som
udgør 92% eller derunder af interventionsprisen inden for en repræsentativ
periode. Hvis de samlede lagre af smør overstiger 275 000 tons, skal opkøbene
dog kun genoptages, såfremt markedsprisen udgør 90% eller derunder af interven-
tionsprisen.
- 4 Ifølge artikel 1 i Kommissionens forordning (EØF) nr. 1547/87 af 3. juni 1987 om
gennemførelsesbestemmelser til forordning nr. 777/87 for så vidt angår interventi-
onsopkøb af smør (EFT L 144, s. 12, herefter »forordning nr. 1547/87«) udgør den
repræsentative periode to sammenhængende uger.
- 5 Da Kommissionen fandt, at betingelsen i artikel 1, stk. 1, i forordning nr. 777/87
var opfyldt, vedtog den den 25. juni 1987 forordning (EØF) nr. 1772/87 om sus-
pension af interventionsopkøbene af smør (EFT L 167, s. 47, herefter »forordning
nr. 1772/87«).

Sagens faktiske omstændigheder

- 6 I perioden mellem den 11. januar og 26. februar 1991, mens forordning nr. 1772/87 var i kraft, tilbød sagsøgeren den 11. og 22. januar samt den 6., 8., 12., 22. og 26. februar 1991 det franske interventionsorgan at opkøbe nogle partier smør på i alt 1 968 000 kg, som sagsøgeren ønskede at sælge til interventionsprisen.
- 7 Ved skrivelser af 17. januar og 1. februar 1991 underrettede interventionsorganet sagsøgeren om, at det ikke kunne tage disse tilbud om opkøb af smør i betragtning, da den løbende interventionsordning var suspenderet og afløst af den løbende interventionsordning, som var indført ved forordning nr. 1589/87.
- 8 Sagsøgeren affandt sig herefter med at sælge en stor del af de mængder, som sel-skabet havde tilbudt, inden for rammerne af en række licitationsprocedurer.

Retsforhandlinger og parternes påstande

- 9 Ved stævning indleveret til Rettens Justitskontor den 9. juni 1994 har sagsøgeren anlagt nærværende sag.
- 10 På grundlag af den refererende dommers rapport har Retten (Femte Afdeling) besluttet at indlede den mundtlige forhandling uden forudgående bevisoptagelse. Retten har dog som led i sagens tilrettelæggelse opfordret Kommissionen til at fremlægge visse dokumenter og at besvare to skriftlige spørgsmål.

- 11 Den mundtlige forhandling fandt sted den 28. marts 1996, hvorunder parternes repræsentanter afgav deres mundtlige indlæg og besvarede de af Retten stillede spørgsmål.
- 12 Sagsøgeren har nedlagt følgende påstande:
- Det fastslås, at Kommissionen er ansvarlig for den skade, sagsøgeren har lidt som følge af, at forordning nr. 1772/87 blev retsstridigt anvendt i Frankrig i perioden mellem den 11. januar og den 26. februar 1991.
 - Kommissionen tilpligtes at betale sagsøgeren et beløb på 5 000 000 FF med renter.
 - Kommissionen tilpligtes at betale sagens omkostninger.
- 13 Kommissionen har nedlagt følgende påstande:
- Frifindelse.
 - Sagsøgeren tilpligtes at betale sagens omkostninger.
- 14 I duplikken har Kommissionen nedlagt påstand om, at Retten fastslår, at visse interne arbejdsdokumenter, som sagsøgeren har fremlagt i bilaget til sin replik, ikke kan gøres til genstand for behandling under sagen på grund af deres fortrolige karakter.

- 15 Kommissionen erklærede under den mundtlige forhandling, at den frafalder sin indsigelse om, at disse dokumenter ikke kan gøres til genstand for behandling under sagen.

Erstatningspåstanden

Sagens eneste anbringende om tilsidesættelse af artikel 1, stk. 2, i forordning nr. 1547/87 og artikel 1, stk. 4, i forordning nr. 777/87

Parternes argumenter

- 16 Sagsøgeren har i det væsentlige gjort gældende, at Kommissionen har tilsidesat artikel 1, stk. 2, i forordning nr. 1547/87 samt artikel 1, stk. 4, i forordning nr. 777/87 ved ikke at genoptage de løbende interventionsopkøb, selv om markedspriserne for smør i perioden mellem uge 52 i 1990 og uge 9 i 1991 udgjorde 92% eller derunder af interventionsprisen.
- 17 Heroverfor har Kommissionen indvendt, at betingelserne for at anvende den løbende interventionsordning ikke var opfyldt, da smørprisen på det franske marked på et tidspunkt udgjorde 92,01% af interventionsprisen og følgelig lå over 92%, men på et andet tidspunkt lå under 92, men over 90% i en periode, hvor lagrene af smør oversteg 275 000 tons.

— Spørgsmålet om markedsprisens nøjagtige procentvise andel

- 18 Sagsøgeren har henvist til, at de procentsatser, som er angivet i forordning nr. 1547/87, er hele tal, hvorimod tallene ifølge Kommissionens forordning (EØF)

nr. 3578/88 af 17. november 1988 om gennemførelsesbestemmelser for ordningen med automatisk afvikling af negative monetære udligningsbeløb (EFT L 312, s. 16) skal være med seks decimaler. Heraf har sagsøgeren modsætningsvis udledt, at Kommissionen ikke var berettiget til at angive procentsatsen med en præcisionsgrad på to decimaler. Sagsøgeren anfører endvidere, at de tal, der er angivet i den af Kommissionen udfærdigede tabel, som indeholder en oversigt over de gældende smørpriser i medlemsstaterne, alle er angivet med én decimal. Hvis Kommissionen i den foreliggende sag havde angivet tallet i en procentsats, der var rundet op eller ned til det nærmeste hele tal, eller udtrykt med én decimal, ville betingelserne for at genoptage den løbende interventionsordning have været opfyldt.

- 19 Kommissionen har afvist den argumentation, sagsøgeren har fremført med støtte i en forordning på valutaområdet, hvor de pågældende satser og koefficienter normalt udtrykkes i seks decimaler, og gjort gældende, at de særlige forhold på valutaområdet ikke kan sammenlignes med forholdene på landbrugsområdet. Kommissionen har herved henvist dels til Rådets forordning (EØF) nr. 1180/90 af 7. maj 1990 om fastsættelse for mejeriåret 1990/91 af indikativprisen for mælk og interventionspriserne for smør og skummetmælkspulver samt for ostesorterne Grana Padano og Parmigiano Reggiano (EFT L 119, s. 23), dels henvist til Kommissionens forordning (EØF) nr. 1552/90 af 8. juni 1990 om bestemmelse af de priser og beløb, der fastsættes i ecu for mælk og mejeriprodukter, og som nedsættes som følge af den monetære justering den 5. januar 1990 (EFT L 146, s. 14), og fastslået, at Rådet normalt angiver interventionsprisen i ecu med en præcisionsgrad i hundrededele. Ud fra en logisk betragtning bør der anvendes samme præcisionsgrad ved fastsættelse af markedsprisen. Såfremt man imidlertid fulgte sagsøgerens opfattelse, ville det være umuligt at fastsætte markedsprisen med en præcisionsgrad i hundrededele af en ecu, da summen af de beløb, som svarer til en procentsats rundet op eller ned til det nærmeste hele tal, vil repræsentere et udsving på ca. 3 ECU.

— Beregningen af de fysiske lagre

- 20 Sagsøgeren har bestridt den måde, hvorpå Kommissionen har beregnet de fysiske lagre af smør. Ifølge sagsøgeren omfatter begrebet »interventionsorganernes fysiske lagre af smør« i artikel 1, stk. 4, andet afsnit, i forordning nr. 777/87 ikke de mængder smør, som accepteres inden for rammerne af licitationer, men som ikke fysisk befinder sig på lager. Under henvisning til de lageroplysninger, medlemsstaterne

meddeler i medfør af Kommissionens forordning (EØF) nr. 210/69 af 31. januar 1969 om medlemsstaternes og Kommissionens gensidige meddelelser inden for sektoren for mælk og mejeriprodukter (EFT 1969 I, s. 25, herefter »forordning nr. 210/69«) anfører sagsøgeren, at de lagre, der skulle tages hensyn til, først i slutningen af februar 1991 nåede op på den maksimale mængde på 275.000 tons. Følgelig burde Kommissionen have genindført den løbende interventionsordning på et tidligere tidspunkt.

- 21 Endvidere har sagsøgerne kritiseret Kommissionen for, at den ved beregningen af lagrene har medtaget de smørmængder, som blev udliciteret efter den for beregningen gældende referenceperiode. Navnlig har Kommissionen medtaget 21 332 tons smør, som blev udliciteret den 14. februar 1991, i beregningen af de fysiske lagre for ugen mellem den 4. og 10. februar 1991.
- 22 Kommissionen har gjort gældende, at den har beregnet smørlagrene på grundlag af de fysiske lagres størrelse ved udgangen af hver måned efter de tal herfor, som medlemsstaterne giver meddelelse om, forhøjet med de mængder, der accepteres i mellemtiden inden for rammerne af licitationerne i overensstemmelse med forvaltningskomitéproceduren, med fradrag af de mængder, som udtages af lagrene.

Rettens bemærkninger

- 23 Spørgsmålet om, hvorvidt Kommissionen har handlet i overensstemmelse med forordning nr. 1547/87 og forordning nr. 777/87 afhænger dels af den præcisionsgrad, hvormed den procentsats, som markedsprisen på smør udgør i forhold til interventionsprisen, skal angives, dels af de nærmere regler for beregningen af interventionsorganernes fysiske lagre af smør.

— Præcisionsgraden i markedsprisens procentvise andel

- 24 Retten må for det første fastslå, at de procentsatser, der anvendes som referencer, såvel efter forordning nr. 777/87 om ændring af interventionsopkøbsordningen for

smør som efter forordning nr. 1547/87 om gennemførelsesbestemmelser til forordning nr. 777/87, afrundes til det nærmeste hele tal, og at der ikke særskilt angives nogen præcisionsgrad for de beregnede procentsatser.

- 25 Endvidere bemærkes dels, at forordning nr. 1180/90 om fastsættelse af interventionsprisen på smør for mejeriåret 1990/91 fastsætter prisen i ecu med angivelse af to decimaler, dels at Kommissionen ifølge artikel 4 i forordning nr. 1547/87 skal sammenligne markedsprisen med interventionsprisen for at kunne fastslå, hvor stor en procentvis andel den første pris udgør af den anden.
- 26 Efter Rettens opfattelse kan der kun foretages en gyldig sammenligning mellem disse to priser, såfremt de udtrykkes med den samme præcisionsgrad. Som Kommissionen imidlertid med rette har gjort gældende, udgør udsvinget i de beløb, der svarer til den procentsats, som er nævnt i den pågældende forordning, afrundet til nærmeste hele tal, ca. 3 ECU.
- 27 Hvad angår den af sagsøgeren fremlagte tabel bemærkes, at de heri indeholdte tal vel kun er angivet med én decimal, men at denne tabel, som anført af Kommissionen under den mundtlige forhandling, udelukkende har karakter af et internt dokument, hvis formål ikke kræver, at beløbet angives med to decimaler.
- 28 Hvad endelig angår det argument, som sagsøgeren har støttet på en forordning inden for valutaområdet, må Retten fastslå, at dette argument er uden betydning, da en forordning på valutaområdet er irrelevant for de priser, institutionerne fastsætter inden for landbrugsområdet.
- 29 Under hensyn til det anførte må Retten konkludere, at Kommissionen med føje har beregnet forholdet mellem markedsprisen og interventionsprisen med en præcisionsgrad på to decimaler.

— Beregningen af de fysiske lagre

- 30 Retten skal for det første konstatere, at de nærmere regler for beregningen af de fysiske lagre ikke er angivet i de gældende bestemmelser.
- 31 Endvidere bemærkes, at hvis Kommissionen alene skulle henholde sig til de lageroplysninger, som medlemsstaterne i henhold til forordning nr. 210/69 afgiver to gange om måneden for de foregående fjorten dage, kunne Kommissionen ikke sammenholde det niveau for markedsprisen, som den er forpligtet til at konstatere hver uge i henhold til artikel 4, stk. 2, i forordning nr. 1547/87, og den fastsatte grænse for de fysiske lagre. En korrekt beregning af lagrene forudsætter nemlig, at der foretages en ugentlig ajourføring af de oplysninger herom, der meddeles af medlemsstaterne. Retten finder, at en foranstaltning af den karakter, som Kommissionen har bragt i anvendelse, og som består i at forhøje mængden af de fysiske lagre, der fremgår af de oplysninger, som er meddelt af medlemsstaterne, med de mængder, der i mellemtiden er accepteret inden for rammerne af licitationer i overensstemmelse med forvaltningskomitéproceduren, med fradrag af de mængder, som er udtaget af lagrene, er en egnet foranstaltning til korrekt at beregne de fysiske lagre.
- 32 Retten er af den opfattelse, at udtrykket »interventionsorganernes fysiske lagre af smør« i artikel 1, stk. 4, andet afsnit, i forordning nr. 777/87 ikke gør det udelukket at tage hensyn til de mængder smør, der er udliciteret, men endnu ikke leveret på lager, da, som Kommissionen har gjort gældende under den mundtlige forhandling, det formål, der består i at aflaste markedet for smør med henblik på at fremkalde en prisforhøjelse, opfyldes, når interventionsorganerne opkøber overskudsmængder. Endvidere må det konstateres, at det ikke efter denne bestemmelses ordlyd er udelukket, at tredjemand råder over de erhvervede mængder. Som følge heraf finder Retten ikke, at Kommissionen har begået en fejl ved i beregningen af de fysiske lagre at medtage de mængder smør, som interventionsorganerne har erhvervet inden for rammerne af licitationer, uanset om de er opmagasineret på disse organers lagre eller ej.
- 33 Retten finder, at de fejl i Kommissionens beregninger, som sagsøgeren har fremhævet (jf. ovenfor i præmis 21), er uden betydning for den omstændighed, at de

fysiske lagre — efter en ajourføring som nævnt i det foregående — oversteg 275 000 tons inden for hele den periode, hvor markedsprisen udgjorde 92% eller derunder af interventionsprisen. Under disse forhold kan Kommissionen ikke med rette bebrejdes at have fulgt en fejlagtig eller retsstridig adfærd, da betingelserne i artikel 1, stk. 4, i forordning nr. 777/87 og i artikel 1, stk. 2, i forordning nr. 1547/87 for at genoptage interventionsopkøbene, således som fastsat i artikel 6, stk. 1, i forordning nr. 804/68, ikke på noget tidspunkt var opfyldt inden for den omtvistede periode.

- 34 Retten er derfor af den opfattelse, at Kommissionen ikke har tilsidesat de omhandlede bestemmelser.
- 35 Følgelig må anbringendet forkastes.

Tabet

Parternes argumenter

- 36 Sagsøgeren har gjort gældende, at selskabet har lidt følgende tab som følge af, at Kommissionen har tilsidesat forordning nr. 1547/87:
- Et tab af fortjeneste på 3 881 482,20 FF svarende til forskellen mellem interventionsprisen og den pris, der er betalt inden for rammerne af licitationerne.
 - 59 515 FF i kapitaludgifter som følge af tabt fortjeneste samt udgifter til oplagring af smør som følge af, at salgene ved licitation finder sted to gange månedligt og ikke dagligt, således som det er fastsat i henhold til den løbende interventionsordning.
 - Tabt fortjeneste som følge af, at det var umuligt inden for rammerne af licitationerne at sælge alle de mængder smør, der blev tilbudt til intervention, således som det er muligt efter den løbende interventionsordning.

- 37 Efter sagsøgerens opfattelse er der indtrådt et reelt, sikkert og alvorligt tab, som overstiger de normale økonomiske risici, der er forbundet med virksomhed inden for den pågældende sektor. Kommissionen har ved at opretholde forordning nr. 1772/87 inden for den omtvistede periode tilsidesat sagsøgerens velerhvervede rettigheder som følge af forordning nr. 777/87 samt princippet om beskyttelse af den berettigede forventning.
- 38 Kommissionen har gjort gældende, at den strikte har overholdt de gældende regler, hvorfor den har påstået sig frifundet for erstatningskravet. Subsidiært anfører Kommissionen, at erstatningskravet som helhed ikke har tilstrækkeligt grundlag. Sagsøgeren har navnlig ikke godtgjort, at de partier smør, selskabet solgte på markedet inden for den omtvistede periode og ikke inden for rammerne af licitationsproceduren, opfyldte betingelserne for et interventionsopkøb, ligesom Kommissionen ytrer tvivl om den opgørelse af kapitaludgifter og udgifter til oplagring, der udgør det andet led af det påståede tab.

Rettens bemærkninger

- 39 Ifølge fast retspraksis ifalder Fællesskabet kun erstatningsansvar, såfremt den adfærd, institutionerne bebrejdes, er retsstridig, såfremt der er indtrådt et tab, og såfremt der er godtgjort at være årsagsforbindelse mellem adfærden og det påståede tab (Domstolens dom af 17.12.1981, forenede sager 197/80, 198/80, 199/80, 200/80, 243/80, 245/80 og 247/80, Ludwigshafener Walzmühle Erling m.fl. mod Rådet og Kommissionen, Sml. s. 3211, præmis 18, og de heri nævnte domme, samt dom af 29.4.1993, sag C-182/91, Forafrique Burkinabe mod Kommissionen, Sml. I, s. 2161, præmis 21; Rettens dom af 18.9.1995, sag T-168/94, Blackspur DIY m.fl. mod Rådet og Kommissionen, Sml. II, s. 2627, præmis 38, og af 13.12.1995, forenede sager T-481/93 og T-484/93, Vereniging van Exporteurs in Levende Varkens m.fl. mod Kommissionen, Sml. II, s. 2941, præmis 80).
- 40 Da Retten ikke finder, at der er sket nogen tilsidesættelse af de i sagen gældende bestemmelser, har sagsøgeren ikke godtgjort, at Kommissionen har udvist en retsstridig adfærd.
- 41 Følgelig må erstatningspåstanden forkastes.

Sagens omkostninger

- ⁴² Ifølge procesreglementets artikel 87, stk. 2, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Sagsøgeren har tabt sagen og bør derfor pålægges at betale sine egne samt Kommissionens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

RET TEN (Femte Afdeling)

- 1) **Kommissionen frifindes.**
- 2) **Sagsøgeren betaler sagens omkostninger.**

Schintgen

García-Valdecasas

Azizi

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 21. juni 1996.

H. Jung

R. Schintgen

Justitssekretær

Afdelingsformand